

Výroční zpráva

Archivu Českého vysokého učení technického v Praze za rok 2023

Sídlo archivu: Olympijská 4, 169 00 Praha 6 - Břevnov

Telefon: 224353551 (vedoucí archivu)

Email: archiv@cvut.cz

Zřizovatel: České vysoké učení technické v Praze - Rektorát

Akreditace: akreditace podle § 61 zákona č. 499/2004 Sb. ze dne 23. 9. 2008

I. Personální stav

Vedoucí archivu: PhDr. Bc. Kamila Mádrová, Ph.D. (1,0)

1. Odborní pracovníci (VŠ):

PhDr. Eva Boháčová (1,0) (archivářka)

PhDr. Bc. Věra Dvořáčková, Ph.D. (0,5) (archivářka)

Mgr. Vít Šmerha (1,0) (archivář)

Mgr. Jiří Šoukal (0,5) (dokumentátor)

Mgr. Tatiana Vavřínková (1,0) (archivářka)

Ing. Jan Pšenička (0,5) (předarchivní péče)

Ing. Pavlína Procházková (1,0 od 1.12.) (předarchivní péče)

2. Ostatní pracovníci:

Hana Heislerová (1,0 do 28.2.) (podatelna)

Petra Marečková (1,0 do 28.2.) (podatelna)

Bc. Markéta Tomičová (1,0) (administrativa)

Jitka Kabelová (1,0) (administrativa)

Kamila Karásková (0,5 do 31.8.) (uklízečka)

Alois Černý (0,5) (správce budovy – Evaň)

Členství v odborných organizacích:

členství v České archivní společnosti (Boháčová, Dvořáčková, Mádrová, Šmerha, Šoukal, Vavřínková, Procházková, Pšenička); K. Mádrová je členkou výboru odborné skupiny specializovaných archivů a výboru odborné skupiny vysokoškolských a vědeckých archivů

členství v redakční radě časopisu Práce z dějin Akademie věd (Mádrová)

členství ve sdružení Co po nás zbude (Mádrová)

II. Celkové množství uložených archiválií

Počet fondů a sbírek 129

Počet běžných metrů (bm) archiválií celkem 2247,44 bm

S ohledem na aktuálně špatný fyzický stav, neuspořádanost a nevhodné uložení archiválií a na základě konzultace s Odborem Archivní správy Ministerstva vnitra byly archivní soubory v evidenci NAD převedeny do stavu „nezpracovaný“ a z hlediska přístupnosti na „nepřístupný“, či „částečně přístupný“ (podle dostupnosti a možnosti využití původních archivních pomůcek, vypovídajících o různém stavu zpracování). Po přemístění archivních souborů do nového depozitáře je plánováno jejich postupné systematické a odborné zpracování v souladu se „Základními pravidly pro zpracování archiválií“ s pomocí softwaru ProArchiv od firmy Bach Systems, s. r. o. a dálkové zpřístupňování archivních pomůcek.

III. Výběr, zpracování a využívání archiválií

1. Výběr archiválií ve skartačním řízení:

V průběhu roku 2023 pokračovala v souvislosti s přemísťováním archivních souborů jejich generální inventura, přičemž jednotlivé evidenční jednotky byly označeny a očíslovány. Přemístění souborů proběhlo pouze částečně, a to z nájemních prostor Vysoké školy chemicko-technologické z důvodu omezených finančních prostředků. Současně probíhala mechanická očista archivních souborů zaměstnanci archivu. V roce 2024 je plánováno postupné stěhování pouze za pomoci vnitřních zaměstnanců archivu a oddělení dopravy. Vzhledem k nedokončené lokaci fondů a nedostatku obalového materiálu nemohl Archiv ČVUT přistoupit k převzetí analogových archiválií od původců (organizačních součástí ČVUT).

V průběhu roku 2023 bylo pozastaveno skartační řízení vzhledem k plánované reorganizaci dokumentů a metadat v elektronickém systému spisové služby. Tato reorganizace dokumentů byla realizována původci (součástí ČVUT) za koordinace pracovníků archivu. Po konzultaci s metodičkou Státního oblastního archivu v Praze byl stanoven postup realizace skartačního řízení z elektronického systému spisové služby. Dokumenty typu S, které Archiv ČVUT určil ke zničení, byly na základě předloženého skartačního návrhu od původce vymazány s použitím funkcionality eSSL iFIS (BBM), přičemž byly zachovány hlavičky metadat a ztvárněny jak skartační návrhy, tak skartační protokoly. Dokumenty typu A bez komponenty byly archivovány na úložiště Národního digitálního archivu prostřednictvím Národního archivního portálu. Dokumenty typu A s komponentou budou vzhledem k velkému výskytu nevýstupních datových formátů migrovány do nově implementovaného eSSL GINIS (GORDIC), zde budou komponenty převedeny do výstupních datových formátů a následně

archivovány do NDA přes NArP. Obdobně proběhla příprava na provedení elektronického skartačního řízení z elektronického systému spisové služby od roku 2009 do roku 2012.

2. Výběr archiválií v mimoskartačním řízení:

Neproběhl

3. Zpřístupňování archiválií:

Vzhledem ke stěhování fondů nebylo možné provádět zpracování a inventarizaci archivních souborů v souladu se „Základními pravidly pro zpracování archiválií“. V roce 2023 pokračovala systematická digitalizace studentských matrik a jejich katalogizace v rámci speciálně vytvořené databáze pro tematickou skupinu „Studentské matriky“ v systému ProArchiv. Digitalizáty jsou nahrávány přímo do úložiště ProArchivu (interní servery) a zálohovány rovněž na síťovém disku a externích discích. K plánovanému nákupu prezentační aplikace systému ProArchiv (Vademecum) prozatím nedošlo.

4. Využívání archiválií:

Z důvodu stěhování Archivu ČVUT byla uzavřena badatelna k 30. 6. 2023 na neurčito. K badatelským požadavkům přistupuje archiv individuálně podle dostupnosti požadovaných archiválií a možnosti převozu. Badatelské požadavky jsou vyřizovány převážně dálkovou formou, přičemž archiváři provádějí rešerše ve vytipovaných archivních souborech.

a) Badatelna:

počet návštěv v badatelně celkem: 25

počet badatelů celkem: 32

počet zapůjčených archiválií: 0

b) Vyžádané rešerše

vyžádané rešerše celkem: 706

z toho: zpracování rešerší týkající se studia, věd. výchovy, zaměstnání 618

zpracování rešerší historických, biografických-jednotlivci, ČVUT) 88

c) Ostatní vyžádané služby: skeny, elektrogr. kopie archiválií fol. 4

d) Nejvyužívanější fondy/témata:

témata: personálie – Fr. Běhounek, V. Kaisler, F. Rieger, J. Řezníček

ostatní: dějiny Národní technické knihovny, dějiny ČVUT po roce 1945, dějiny oborů fyziky, dějiny architektury po roce 1945, studenti a absolventi VŠAPS, studenti polytechniky, profesori strojního a elektrotechnického inženýrství VŠSEL, dějiny vodního hospodářství FSv, historie katedry betonu FSv, dějiny kampusu ČVUT, zkušební komise pro učitelství, stavba opevnění (bunkry v pohraničí), studenti ČVŠT a NVŠT, zahraniční studenti na FEL (severní Afrika), výuka jazyků (nizozemština), genealogie rodiny

e) Zaměření nahlížení:

vědecké – 20 osob

genealogické – 1 osoba

soukromé a zájmové vzdělávání – 1 osoba

výstavní a publicistické – 2 osoby

pro úřední potřebu - 1 osoba

IV. Odborné aktivity archivu

1. Publikační činnost:

a) Popularizační články:

Mádrová K.: „Pokoj u tří ledových mužů“. Jak se v minulosti topilo a svítilo v učebnách a na studentských kolejích, PT, 1, 2023, s. 34-35.

Boháčová, E.: Tři velikáni inženýrského stavitelství, PT, 2, 2023, s. 38-39.

Mádrová, K.: Vzhůru na Olymp! Stěhování Archivu ČVUT se blíží, PT, 3, 2023, s. 6-7.

Šmerha, V.: Technika bez hranic. Osobnosti a učitelé ve společné historii Technické univerzity ve Štýrském Hradci a ČVUT v Praze, PT, 4, 2023, s. 38-39.

Šmerha, V. – Šoukal, J.: Elektrotechnik a nestor vodních skautů, PT, 5, 2023, s. 38-39.

Boháčová, E.: Těžce stravitelné záhady mathematické dovedl hravě v mysli vštěpovati, PT, 6, 2023, s. 34-35.

b) Slovníková hesla:

Boháčová, E. – hesla do Biografického slovníku českých zemí (HIU AV): Konrád Jaroslav Hruban

2. Odborné a popularizační aktivity:

Archiv ČVUT je spoluřešitelem projektu NAKI III **Technická inteligence v českých zemích a v Československu 1707–1950** pro roky 2023 – 2027. Hlavním cílem projektu je vytvoření specializované veřejné databáze v podobě trvalého informačního a pramenného nástroje – podporovaného nově vyvinutým softwarem – pro shromažďování, uchovávání a mnohostrannou analýzu řady jedinečných informací a dat vztahujících se k dějinám technického vzdělávání a technického výzkumu s možností síťového propojování technicky zaměřených vědecko-výzkumných institucí skrze jejich personální zabezpečení a programovou podporou napříč všemi databázovými položkami.

3. Exkurze:

Exkurze nebyly z důvodu stěhování Archivu ČVUT uspořádány.

4. Účast na konferencích, odborných seminářích, školeních

Změny v elektronickém skartačním řízení a nakládání s digitálními dokumenty po novelizaci; Aliaves; 21.2. 2023 (Mádrová)

Setkání pracovníků spisové služby – Zákon o právu na digitální služby z pohledu vysokých škol; APUA; 18.4. 2023 (Mádrová, Procházková, Pšenička)

Setkání pracovníků spisových služeb veřejných vysokých škol; APUA; 12.-13.9. 2023 (Mádrová)

Příprava pro atestace pro roli PEvA v systému CAM; Institut pro veřejnou správu, 7.9. 2023 (Mádrová, Šoukal, Vavřínková)

6. Spolupráce s archivy, sekcí specializovaných archivů

Setkání Fachgruppe 8: Verband Deutscher Archivare: Archive der Hochschulen sowie wissenschaftlicher Institutionen, 23. a 24. 3. 2023, téma: Neue Wege der Öffentlichkeitsarbeit.

Setkání Fachgruppe der Universitäts- und Wissenschaftsarchive: Verband Österreichischer Archivarinnen und Archivare, 11. a 12. 5. 2023, téma: Records Management und Digitale Archivierung.

Setkání Odborné skupiny specializovaných archivů České archivní společnosti, téma: „Zkušenosti ze stavby archivních budov, adaptací prostor a stěhování archivů od roku 2010“, 12.4. 2023 (K. Mádrová vystoupila s příspěvkem: Archiv ČVUT – projekt budovy a příprava na stěhování).

Setkání odborné skupiny vysokoškolských a vědeckých archivů, 18. a 19.9. 2023.

IV. Spisová služba

Od 1. 3. 2023 byl zřízen pod Rektorátem ČVUT samostatný Odbor spisové služby (s personálním obsazením 4 pracovníků), který převzal metodické vedení spisové služby a podatelnu. Otázka spisovny Rektorátu ČVUT zůstala nedořešena, proto provizorně zůstala pod správou Archivu ČVUT.

Vedoucí Archivu ČVUT je členem implementační skupiny pro zavedení nového elektronického systému spisové služby.

V. Stav a ochrana archiválií

1. Fyzický stav archiválií

Archiv ČVUT opustil nájemní prostory v objektu Vysoké školy chemicko-technologické, Zikova 2, Praha-Dejvice. Z důvodu nedostatku finanční prostředků byla do nového objektu na Strahově, Olympijská 4 přestěhována pouze přibližně 1/3 archivních souborů. Zbývající archivní soubory zůstávají v prostorách Kloknerova ústavu na Zikově 2 a v externím depozitáři v Evani. Od roku 2024 se plánuje jejich postupné stěhování za součinnosti interních zaměstnanců Archivu ČVUT a oddělení dopravy Rektorátu ČVUT.

VI. Konzervace a restaurování archiválií

Archiv ani jeho zřizovatel ČVUT neprovozuje vlastní konzervátorskou dílnu. V roce 2023 nebyly zadány žádné konzervátorské nebo restaurátorské práce. Mechanická očista fondů je realizována zaměstnanci archivu. K očištění je využíván vysavač Nilfisk s hepafiltrem a speciálními kartáčovými nástavci.

VII. Knihovna

1. Stav (včetně periodik) 7241 kniž.j.

Přírůstek: nákup/dar 24 kniž. J.

2. Katalogizace

Pokračovala spolupráce s Ústřední knihovnou ČVUT. Kromě odborných periodik nebyly evidovány nové přírůstky do systému Aleph. V Archivu ČVUT bude nadále doplňována papírová evidence (přírůstková kniha a kartotéka) a přidělovány místní signatury. Před stěhováním knihovního fondu proběhla celková inventarizace knihovny.

3. Využívání knihovny

Vzhledem ke stěhování knihovních fondů, jejich očištění a inventarizaci byla knihovna využívána pouze interními zaměstnanci Archivu ČVUT.

V Praze dne 26. 2. 2023

Zpracovala: Kamila Mádrová